భారత సుప్రీంకోర్టు క్రిమినల్ అప్పీలేట్ అధికారపరిధిలో

నేర అప్పీల్ సంఖ్య (లు)2019 లో 853

(ఎస్. ఎల్. పి. (సి. ఆర్. ఎల్.)(2019 యొక్క 2133)

ఇన్స్పెక్టర్ ఆఫ్ పోలీస్ ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న రాష్ట్రం

సెంట్రల్ బ్యూరో ఆఫ్ ఇన్వెస్టిగేషన్.... అప్పీలెంట్ (ఎస్) వర్సెస్

పి. ఎం. సుబ్రహ్మణ్యం... ప్రతివాది (ఎస్)

తీర్పు

నవీన్ సిన్హా, జె.

అనుమతి మంజూరు చేశారు.

విశాఖపట్నం సెంట్రల్ బ్యూరో ఆఫ్ ఇన్వెస్టిగేషన్ ఇన్స్పెక్టర్ 06.08.2018 వ్యధితుడు ఉన్నత న్యాయస్థానం ఆదేశాలతో, అవినీతి నిరోధక చట్టము, 1988 సెక్షన్ 17 కింద విశాఖపట్నం పోలీసు సూపరింటెండెంట్ జారీ చేసిన ఆదేశాలను నమోదు చేయాలని ప్రాసిక్యూషన్ ద్వారా సిఆర్పిసి సెక్షన్ 482 కింద దాఖలు చేసిన దరఖాస్తు, వర్తింప చేయు చట్టం కొట్టివేసింది అప్పటి డిప్యూటీ శ్రీ వి. కె. సి. రెడ్డికి అధికారం

ఆదాయపు పన్ను చట్టములోని 13 (2), 13 (1) (సి) సెక్షన్ల కింద దాఖలు చేసిన ఎఫ్. ఐ. ఆర్. కు అసమంజసము ప్రతివాది, ఆదాయపు పన్ను అధికారిపై దర్యాప్తు చేయడానికి విశాఖపట్నం సిబిఐ సూపరింటెండెంట్, విశాఖపట్నం పోలీసు సూపరింటెండెంట్, నియమితులయ్యారు.

3. అజాగ్రత్త కారణంగా చార్జిషీట్తో పాటు గౌరవ కోసం అనుమతి ఉత్తర్వులను దాఖలు చేయలేమని అప్పీలుదారు తరపు న్యాయవాది సమర్పించారు. విచారణ ప్రారంభం కావడానికి చాలా ముందే 2008 లోని సీఆర్ఎల్. ఎంపీ నెం. 26 ద్వారా సీఆర్పీసీ సెక్షన్ 242 కింద దాఖలు చేయాలని కోరడం జరిగింది.దరఖాస్తు, వర్తింప చేయును మెరిట్ గణములు తిరస్కరించలేదు, కానీ సమర్పించడంలో ఆలస్యానికి సంతృప్తికరమైన వివరణ ఇవ్వలేదు అనే కారణంతో తిరస్కరించారు.అనంతరం సీఆర్పీసీ తిరిగి కొత్తగా 173 (2) (5) (ఏ) కింద సీఆర్ఎల్. ఎంపీ నంబర్ 560/2013 ను దాఖలు చేశారు.ఇంతకుముందు మెరిట్ గుణాగుణములు న్యాయ నిర్ణయము లేనప్పటికీ రెస్ జ్యూడికేటా సూత్రాలను వర్తింపజేయడాన్ని తప్పుగా తోసిపుచ్చారు. అధికారం యొక్క నిజానిజాలు

వివాదాస్పదంగా లేవు." అందువల్ల న్యాయ ప్రయోజనాలు దృష్ట్యా, ఈ అధికారాన్ని

రికార్డుకు తీసుకురావడానికి అనుమతించాలి.ఈ సమస్య కేవలం

ట్రయల్ జడ్జి ద్వారా.రిలయన్స్ ను సెంట్రల్ బ్యూరో ఆఫ్ లో ఉంచారు.

నేరపరిశోదన వర్సెస్ ఆర్. ఎస్. పై మరియు మరొక, (2002) 5 ఎస్. సి. సి. 82. సెక్షన్ 242 క్రింద ఇంతకుముందు దాఖలు గౌరవ దరఖాస్తు, వర్తింప చేయడానికి తిరస్కరించినందున, సముచితమైన సవరణ లేదా అప్పీల్ను ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలని ప్రతివాది తరపు న్యాయవాది వాదించారు.తిరస్కరణ ఉత్తర్వు తుది దశకు చేరుకున్నందున అదే ప్రయోజనం కోసం కొత్త దరఖాస్తు, వర్తింప చేయు దాఖలు చేయలేదు" అని కోడ్ లోని మరొక నిబంధనను ఉటంకిస్తూ పేర్కొన్నారు.ఈ దశలో అనుమతించినట్లయితే న్యాయ ప్రక్రియను ప్రభావితం చేస్తూ, ప్రతివాదికి తీవ్రమైన భంగకరము కలిగించబడుతుంది.

5. మేము పక్షాల తరపున సమర్పించిన సమర్పణలను పరిశీలించాము మరియు ఇక్కడ తరువాత పేర్కొన్న కారణాల వల్ల అప్పీల్ను అనుమతించటానికి అర్హులని అభిప్రాయపడ్డాము.

6. ఎఫ్ఐఆర్ నెం. ఆర్సీ 35 (ఏ)/2002, సిబిఐ/ఏసీబీ/పీఎస్పీ (2005 లోని సీసీ కైలెంబర్స్ 03) ప్రతివాదిపై 01.11.2002 న చట్టము కింద కేసు నమోదు చేశారు.2008 జనవరి 7వ తేదీన సెక్షన్ 242 కింద ప్రాసిక్యూషన్ తరపున ఒక దరఖాస్తు, వర్తింప

చేయు దాఖలు చేయబడింది. శ్రీ వి. కె. రెడ్డికి దర్యాప్తు కోసం జారీ చేసిన అధికారాన్ని రికార్డు చేయడానికి సి. ఆర్. పి. సి.03. 2008న చార్జిషీట్తో పాటు సరైన వివరణ ఇవ్వలేదని కొట్టివేశారు.తదనంతరం, 21.06.2013న, కోడ్ లోని సెక్షన్ 173 (2) (5) (ఎ) ను ప్రాసిక్యూషన్ ద్వారా తిరిగి రికార్డుకు తీసుకురావాలని కోరడం జరిగింది.

ప్రాధికార ఉత్తర్వు యొక్క నిజం మరియు వాస్తవం వివాదాస్పదంగా లేనందున, పాటు దానిని దాఖలు చేయడంలో విఫలమవడం అనేది ఒక లోపము మాత్రమే.మొదటి దరఖాస్తు, వర్తింప చేయును 11.03.2008 న మెరిట్ గణాలు తిరస్కరించినప్పటికీ, ఆలస్యానికి సంతృప్తికరమైన వివరణ ఇవ్వడంలో విఫలమైనందుకు, సెక్షన్ 362 సి. ఆర్. పి. సి. వాస్తవాలతో సంబంధం లేదు.అందువల్ల, కోడ్ యొక్క సెక్షన్ 173 (2) (5) (ఎ) కింద దానిని రికార్డుకు తీసుకురావడానికి అప్పీలుదారు ఎటువంటి అడ్డంకి లేదని మేము అభిప్రాయపడుతున్నాము.ఈ ప్రక్రియలో లోపాలను అనుమతించకపోవడం వల్ల కలిగే పరిణామాలు గణనీయమైనవి.

గనులు లిమిటెడ్, 1984 . సి. సి. 597, కోర్టు ఈ విధంగా వ్యాఖ్యానించిందిః

> నిస్సందేహంగా, కొంత నిర్లక్ష్యం ఉంది, కానీ ఒక సారవంతమైన విషయము విధానపరమైన ఆదేశాలను పాటించడంలో విఫలమైందన్న కారణంతో కొట్టివేసినప్పుడు, దానిలో ఎల్లప్పుడూ కొంత నిర్లక్ష్యం ఉంటుంది, ఎందుకంటే ఒక అప్రమత్తమైన కక్షిదారు విధాన ఆదేశాలను పాటించడంలో తప్పిపోడు.....
> .....
> .....మరో మాటలో చెప్పాలంటే, న్యాయం చేయడానికి వాస్తవాలను పరిశీలించడం అనేది కొన్ని ప్రక్రియల లోపాలతో తప్పనిసరిగా విచ్ఛిన్నం చేయబడాలా?

9. అధికారాన్ని రికార్డుకు తీసుకురావడంలో వైఫల్యం, గమనించినట్లుగా, ఇది మరింత ప్రక్రియ, ఇది న్యాయం యొక్క దాసి మాత్రమే.విధానపరమైన లేదా సాంకేతిక న్యాయంపై ఆధారపడిన న్యాయం ఎల్లప్పుడూ విజయం సాధించాలి. ఒక ప్రక్రియలో జాప్యాన్ని వివరించడంలో విఫలమైతే అది 'రెస్ జ్యుడికేట' గా పనిచేస్తుందని, ఒక ప్రజా పదవిలో ఉన్న వ్యక్తి ప్రజా జీవితంలో అవినీతికి సంబంధించిన విషయంగా పరిగణిస్తే అది న్యాయాన్ని అపహాస్యం చేయడమే అవుతుందని అభిప్రాయపడ్డారు.ఒక

నిందితుడి హక్కులు నిస్సందేహంగా ముఖ్యమైనవి, అయితే ఒక నేరస్థుడు పెద్ద ప్రజా ప్రయోజనాల దృష్ట్యా దేశ శాసనమూలకు లోబడి ఉంటాడని నిర్ధారించడంలో శాసనము పాలన మరియు సామాజిక ఆసక్తి కూడా అంతే ముఖ్యమైనవి.ఒక నిందితుడి హక్కులను ఉన్నత స్థాయికి తీసుకెళ్లడం, శాసనము పాలన కల్పించడం. నేరాల నివారణలో సామాజిక ప్రయోజనం, దానికి విధేయులుగా ఉండడాన్ని న్యాయం అందించడంగా పరిగణించలేము.అందువలన, ఒక సంతులనం ఉండాలి.ఒక విధానపరమైన లోపాన్ని శాసనము యొక్క కఠినమైన ఉల్లంఘనతో సమానంగా ఉంచకూడదు. సాక్షి వర్సెస్ యూనియన్ ***ఆఫ్ ఇండియా, (2004) 5 ఎస్సీసీ 518 కేసులో కోర్టు ఇలా వ్యాఖ్యానించిందిః***

> 31 అందువలన ఉంది.నేరాలను నిర్వచించే మౌలిక నిబంధనలుకు, అటువంటి నేరాలను విచారణ చేసే విధానాన్ని నిర్దేశించే ఒకే విధమైన మరియు విధానపరమైన చట్టానికి శిక్షను అందించడానికి మధ్య ప్రధాన వ్యత్యాసం ఉంది.ప్రక్రియ యొక్క నియమాలు న్యాయం యొక్క దాసి మరియు పురోగతి కోసం ఉద్దేశించబడినవి, న్యాయం యొక్క కారణానికి ఆటంకం కలిగించవు.అందువల్ల, వాస్తవాన్ని వెలికితీసేందుకు మరియు పక్షాలతో న్యాయం చేయడానికి

అటువంటి నిబంధనలు అర్థాలను విస్తరించడానికి లేదా విస్తరించడానికి కోర్టు అనుమతిస్తుంది.

11. శాసనముద్వార ప్రయోజనాల కోసం, శాసనము ప్రక్రియ దురుపయోగము నివారించడానికి ఉన్నత న్యాయస్థానం అంతర్గతంగా అధికార పరిధిని ఉపయోగిస్తోంది.ఈ కేసులోని వాస్తవాలు, పరిస్థితుల్లో, నిబంధనలు ఇచ్చి తన సొంత అధికార పరిధికి ఇరుకైన, పాండిత్యపూరితమైన విధానాన్ని అంగీకరించడానికి బదులు, అధికార ఉత్తర్వులను రికార్డులోకి తీసుకురావడానికి అనుమతించు ఉన్నత న్యాయస్థానం తన అంతర్గతమైన అధికారాలను ఉపయోగించాలి.

సెక్షన్ 173 (2) (5) (ఎ), సి. ఆర్. పి. సి.

పైన పేర్కొన్న సబ్ ఇన్వెస్టిగేషన్ సెక్షన్ల నుండి, సాధారణంగా, దర్యాప్తు అధికారి ఛార్జిషీట్ను సమర్పించే సమయంలో అన్ని సంబంధిత పత్రాలను సమర్పించాల్సి ఉంటుంది.అదే సమయంలో, నిర్దిష్ట నిషేధం లేనందున, అదనపు పత్రాలను, తరువాత సమర్పించలేమని నిర్ధారించలేము. నివేదిక లేదా చార్జిషీట్ సమర్పించే సమయంలో సంబంధిత పత్రాలను సమర్పించకపోవడంలో ఏదైనా తప్పు జరిగితే, దర్యాప్తు అధికారి కోర్టు అనుమతితో దానిని సమర్పించడానికి ఎల్లప్పుడూ స్వేచ్ఛ ఉంటుంది.మా

అభిప్రాయం ప్రకారం, ప్రాసిక్యూషన్ యొక్క ప్రారంభ దశ మరియు పోలీసు అధికారి మేజిస్ట్రేట్ కు అన్ని పత్రాలను లేదా ప్రాసిక్యూషన్ ఆధారపడటానికి ప్రతిపాదించిన సంబంధిత సారాంశాలను పంపాల్సిన సందర్భాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, సబ్ ఎస్సిలియర్స్ సెక్షన్ (5) లో ఉపయోగించిన పదాన్ని తప్పనిసరి అని కాకుండా డైరెక్టరీగా అర్థం చేసుకోలేము.సాధారణంగా, దర్యాప్తు సమయంలో సేకరించిన పత్రాలపై ప్రాసిక్యూషన్ ఆధారపడాలనుకుంటే వాటిని మేజిస్ట్రేట్కి పంపాల్సి ఉంటుంది, కానీ కొంత లోపము ఉంటే, మిగిలిన పత్రాలను తరువాత సమర్పించలేము.క్రిమినల్ ప్రాసీజర్ కోడ్, 1898 లోని సెక్షన్ 173 (4) కింద సమానమైన నిబంధనను ఈ కోర్టు నారాయణ్ రావు వర్సెస్ ఎ. పి. రాష్ట్రంలో పరిగణనలోకి తీసుకుంది.అంతేకాకుండా, సెక్షన్ 173 లోని సబ్ ఇన్స్పెక్టర్ సెక్షన్ (8) పథకం కూడా ఛార్జిషీట్ సమర్పించిన తరువాత కూడా, తదుపరి దర్యాప్తు అవసరమైతే, నిరోధించబడదని స్పష్టంగా తెలియజేస్తుంది.తదుపరి దర్యాప్తు నిరోధించకపోతే, దర్యాప్తుకు ముందు లేదా తరువాత సేకరించిన అదనపు పత్రాలను సమర్పించడానికి ప్రాసిక్యూషన్ను అనుమతించే విషయము లేదు.అటువంటి సందర్భాల్లో, ఎవరూ ఉండలేరు.

(బి) నిందితుల పక్షాన, మేము ఈ ఆదేశాలను జారీ చేస్తాము.

13. అయితే విషయం అంతటితో ఆగదు.గమనించినట్లుగా, చార్జిషీట్ 2005

ఏప్రిల్ 5 వ తేదీన దాఖలు చేయబడింది.దాదాపు మూడు సంవత్సరాల తరువాత అంటే 07.01.2008 న అధికారం ఇచ్చే ఉత్తర్వులను రికార్డుకు తీసుకురావడానికి ప్రాసిక్యూషన్ ఎందుకు ఇంత నిర్లక్ష్యంగా వ్యవహరించిందనే దానిపై ఎటువంటి వివరణ ఇవ్వలేదు.ఇది సరిపోకపోతే, 11.03.2008 న దానిని తిరస్కరించిన తరువాత, సెక్షన్ 173 (2) (5) (ఎ) కింద తాజా దరఖాస్తు, వర్తింప చేయును దాఖలు చేసే వరకు ప్రాసిక్యూషన్ మళ్ళీ మౌనంగా ఉంది. 06. 2013, దీనికి ఎటువంటి వివరణ ఇవ్వలేదు.పరిపాలనా దృక్పథం నుండి ఈ విషయాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, మొదటి సందర్భంలో జరిగిన లోపం అనుకోకుండా జరిగిన పొరపాటు కావచ్చు, కానీ అదే లోపం పునరావృతం కావడం తీవ్ర సందేహాలను లేవనెత్తుతుంది.రాజ్యాంగం పట్ల నిష్ట కలిగిన ప్రజా సేవకుడు ప్రజా జీవితంలో అవినీతికి సంబంధించిన కేసు ఇది.చార్జిషీట్ దాఖలు చేయబడింది. 2005 లో దాఖలు చేశారు.ఈ ప్రయోగం చాలా సంవత్సరాలుగా చాలా ప్రారంభ దశలోనే విజయవంతంగా విఫలమైంది.ప్రస్తుత కేసులోని వాస్తవాలలో, ఒక నిందితుడికి అనుకూలంగా ఉండేందుకు ఉద్దేశపూర్వకంగా లోపము అవకాశాన్ని పూర్తిగా

కొట్టిపారేయలేము. అందువల్ల, విశాఖపట్నంలోని సెంట్రల్ బ్యూరో ఆఫ్ ఇన్వెస్టిగేషన్ సీనియర్ అధికారి విచారణ జరిపి, ప్రారంభ లోపం జరిగిన పరిస్థితులను, కోర్టును ఆశ్రయించడంలో ఆలస్యం కావడానికి కారణాన్ని నిర్ణయించాలని మేము ఆదేశిస్తున్నాము.దీనిని తిరస్కరించిన తరువాత దాదాపు 5 సంవత్సరాలు గడవడం, ఆలస్యంగా 2013 లో చేసిన ప్రయత్నము కూడా ఈ దర్యాప్తులో చేర్చనున్నారు.నివేదికలో బాధ్యతను నిర్ణయించాలి, సంబంధిత వ్యక్తులపై సరిపోవునంత క్రమశిక్షణా చర్య ప్రారంభించి, శాసనము ప్రకారం ముగించాలి.ఈ రోజు నుండి మూడు నెలల వ్యవధిలో దర్యాప్తు మరియు తీసుకొనబడిన చర్య ఫలితాలతో పాటింపు నివేదికను ఈ కోర్టు ముందు దాఖలు చేయాలి.

(అరుణ్ మిశ్రా)

(నవీన్ సిన్హా)

న్యూ ఢిల్లీ, మే
07,2019.